

Külföldi tanulók, illetve képzésben részt vevők szakképzési munkaszerződés kötési lehetőségei

(készült: 2025. május 22.)

Összegzés:

- **Széles körben hozzáférhető ingyenesen** Magyarországon **a szakképzés külföldi állampolgárok számára is**
- **Nem mindenki köthet szakképzési munkaszerződést, aki ingyenesen vehet részt** a szakmai oktatásban
- **Szakképzési munkaszerződés kötés feltételei** megegyeznek a **munkaviszony létesítésének feltételeivel**
- **Kettős (magyar) állampolgárok és európai uniós állampolgárok** minden esetben **engedély nélkül köthetnek szakképzési munkaszerződést**
- **Harmadik ország polgárai** külön törvény alapján **engedéllyel, vagy bizonyos feltételek egyidejű teljesülése esetén** köthetnek szakképzési munkaszerződést
- **Külföldi állampolgárság, lakcím és/vagy munkaviszony esetén járhat többletadminisztrációval a szakképzési munkaszerződés kötése**
- **magyar adóazonosító jel nélkül is megköthető** a szakképzési munkaszerződés, de szükséges igényelni és utólag pótolni
- **TAJ szám nélkül is megköthető** a szakképzési munkaszerződés, de később pótolni kell

Tartalom

Tartalom	2
Hivatkozott jogszabályok, rövidítések:	2
I. Külföldi állampolgárok részvétele a szakképzésben:	3
II. Külföldi állampolgárok szakképzési munkaszerződés kötési lehetőségei	4
III. A szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyekre (elsősorban az uniós állampolgárokról) vonatkozó sajátos szabályok	4
IV. Harmadik országbeli tanuló foglalkoztatása szakképzési munkaszerződéssel:	5
V. Ukrán állampolgárokról vonatkozó speciális szabályok:	6
VI. A szakképzési munkaszerződést, munkaköri leírást, tájékoztatót szükséges-e lefordítani a munkáltatónak idegen nyelvre külföldi állampolgárságú szakmát tanuló alkalmazása esetén?	7
VII. Milyen adatokra van szükség a szakképzési munkaszerződés megkötéséhez, bejelentéséhez?	8
VIII. Ha a szakmát tanuló nem rendelkezik TAJ számmal, akkor hogy tudja a duális képzőhely a NAV '08-as járulékevallás nyomtatványát kitölteni, és az adókedvezményt visszaigényelni?	8
1. példa: Kettős állampolgár tanuló szakképzési munkaszerződése TAJ szám nélkül.....	9
2. példa: Európai uniós országban dolgozó, magyar állampolgárságú szakmát tanuló foglalkoztatása szakképzési munkaszerződéssel	10

Hivatkozott jogszabályok, rövidítések:

Art.: az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény

Flt.: a foglalkoztatás elősegítéséről szóló 1991. évi IV. törvény

Htv.: a harmadik országbeli állampolgárok beutazására és tartózkodására vonatkozó általános szabályokról szóló 2023. évi XC. törvény

Mt.: a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény

Szja tv.: a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény

Szkr.: a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet

Szkt.: a szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény

Szocho tv.: a szociális hozzájárulási adóról szóló 2018. évi LII. törvény

Tbj.: a társadalombiztosítás ellátásaira jogosultakról, valamint ezen ellátások fedezetéről szóló 2019. évi CXXII. törvény

R1: a Magyar Köztársaság által a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek tekintetében alkalmazott, a munkaerő szabad áramlásával összefüggő átmeneti szabályokról szóló 355/2007. (XII. 23.) Korm. rendelet

2025. május 22.

R2: a harmadik országbeli állampolgárok magyarországi foglalkoztatásának nem összevont kérelmezési eljárás alapján történő engedélyezéséről, az engedélyezési kötelezettség alóli mentességről, a fővárosi és megyei kormányhivatal munkaügyi központjának az összevont kérelmezési eljárásban való szakhatósági közreműködéséről, valamint a Magyarországon engedélymentesen foglalkoztatható harmadik országbeli állampolgárok magyarországi foglalkoztatásának bejelentéséről, és a munkabér megtérítéséről szóló 445/2013. (XI. 28.) Korm. rendelet

szakmát tanuló: tanuló, illetve képzésben részt vevő személy (tanulói, illetve felnőttképzési jogviszonyban)

I. Külföldi állampolgárok részvétele a szakképzésben:

Az Szkt. 3. §-a határozza meg a **szakképzésben való ingyenes részvétel** feltételeit, amelyet tovább pontosít az Szkr. 1/A. §-a. Az ezen rendelkezésben felsoroltak jogosultak a szakképzéssel kapcsolatos állami támogatásokra és adókedvezményekre, így a szakképzési munkaszerződéshez kapcsolódó **szociális hozzájárulási adókedvezmény** [Szocho törvény 17/A. §] **is igénybe vehető** rájuk tekintettel, felnőttképzési jogviszonyban szervezett szakmai oktatás esetén is:

Szkr. „1/A. § A szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Szkt.) 3. § (1) bekezdése szerinti ingyenes részvétel megilleti

- a) a magyar állampolgárt,*
- b) a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyt,*
- c) a Magyarország területén élő hontalant, menekültet, oltalmazottat, menedékest, befogadottat, huzamos tartózkodási jogosultsággal rendelkező személyt,*
- d) a nemzetközi megállapodás alapján a magyar állampolgárokkal azonos elbírálás alá eső külföldit,*
- e) azoknak az országoknak az állampolgárait, amelyekben a magyar állampolgár a viszonyosság elve alapján igénybe veheti az adott állam felsőoktatási szolgáltatásait,*
- f) a szomszédos államokban élő magyarokról szóló törvény (a továbbiakban: kedvezménytörvény) hatálya alá tartozó, de magyar állampolgársággal vagy a szabad mozgás és tartózkodás jogával nem rendelkező személyt,*
- g) a harmadik országbeli állampolgárok beutazására és tartózkodására vonatkozó általános szabályokról szóló törvényben meghatározott – magát magyar nemzetiségűnek valló – harmadik országbeli állampolgárt, feltéve, hogy nem áll a kedvezménytörvény hatálya alatt, és magyar állampolgársággal sem rendelkezik,*
- h) a magas szintű képzettséget igénylő munkavállalás és tartózkodás céljából kiállított engedéllyel rendelkező harmadik országbeli állampolgárt,*
- i) az összevont engedéllyel rendelkező harmadik országbeli állampolgárt.”*

II. Külföldi állampolgárok szakképzési munkaszerződés kötési lehetőségei

A szakképzési munkaszerződés megkötésének további feltételei (a tanulói, illetve felnőttképzési jogviszony teljesítésén túl) **nagyrészt megegyeznek a munkaviszony létesítésének általános szabályaival.** Az Szkt. 83. § (5) bekezdése értelmében az Szkt. eltérő rendelkezése hiányában a szakképzési munkaszerződésre ugyanis az Mt. szabályai az irányadók.

Nem mindenki jogosult munkaviszonyt létesíteni Magyarországon, aki jogosult a szakképzésben ingyenesen részt venni!

A külföldi munkavállalóknak két nagy csoportját lehet megkülönböztetni a hazai szabályozás alapján.

- 1) Külföldi munkavállalónak minősülnek egyrészt **a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek, akik az Európai Unióhoz tartozó államok polgárai, továbbá az Európai Gazdasági Térség (a továbbiakban: EGT) állampolgárai, valamint a nemzetközi szerződés alapján a szabad mozgás és tartózkodás joga tekintetében az EGT-állampolgárokkal azonos jogállású személyek** [R1. 1. § (1) bekezdés]. *Az R1 hatálya nem terjed ki a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek magyarországi foglalkoztatására, ha e személyeket az EGT államban letelepedett munkáltató szolgáltatásnyújtás keretében, kiküldetés, kirendelés vagy munkaerő-kölcsönzés keretében küldi magyarországi foglalkoztatóhoz [R1 1. § (2) bekezdés]. Ebben az esetben tehát a munkáltató honossága szerinti tagállam munkajogi szabályai alá fognak továbbra is tartozni.*

A szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek engedély nélkül foglalkoztathatók Magyarországon. Az R1. alapján EGT államnak kell tekinteni az Európai Unió tagállamát, továbbá az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes más államot, valamint azt az államot, amelynek állampolgára az Európai Közösség és tagállamai, valamint az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban nem részes állam között létrejött nemzetközi szerződés alapján az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes állam állampolgárával azonos jogállást élvez [R1. 8. § b) pont].

- 2) Másrésztől külföldi munkavállalóknak minősülnek **a harmadik országbeli állampolgárok. Harmadik országbeli állampolgár az a nem magyar állampolgár és hontalan, aki a szabad mozgás és tartózkodás jogával nem rendelkezik** [R2. 2. § 6. pont, Htv. 2. § a) pont]. **Ezen személyeknek a foglalkoztatása főszabály szerint engedélyezési kötelezettség alá esik.** Nem terjed ki ugyanakkor a rendelet hatálya arra a harmadik országbeli állampolgárra, akit az Flt. 2. § (2) bekezdése szerint az Flt. és végrehajtási szabályai által tartalmazott jogokat és kötelezettségeket illetően a magyar állampolgárral azonos jogok és kötelezettségek illetnek meg [R2. 1. § (2) bekezdés].

III. A szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyekre (elsősorban az uniós állampolgárokra) vonatkozó sajátos szabályok

Az uniós koordinációs rendelet [az Európai Parlament és a Tanács 883/2004/EK rendelete (2004. április 29.)] egyik alapelve az **egy tagállam joghatósága alá tartozás elve,**

amely azt jelenti, hogy **egy személy egyidejűleg csak egy szociális biztonsági rendszer hatálya alá tartozhat**. Abban az esetben, ha a magánszemély egyidejűleg két tagállamban is munkaviszonyban áll, a **lakóhely**, a **díjazás**, illetve a **munkaidő** dönti el, hogy melyik tagállam hatálya alá tartozónak kell a magánszemélyt tekinteni.

A Magyarországon szerzett jövedelemre kiterjedhet emiatt más tagország járulékfizetési kötelezettsége, melyet a magyar duális képzőhelynek kell teljesítenie az adott országban. Ez azt jelenti, hogy a magyar munkáltatónak be kell jelentkeznie ott adóalanyként és rendszeresen adóbevallást kell teljesítenie, ezzel tehát többlet adminisztrációs teher hárul a magyar munkáltatóra.

IV. Harmadik országbeli tanuló foglalkoztatása szakképzési munkaszerződéssel:

A harmadik országbeli magánszemélyek az Flt. 7. §-a alapján Magyarországon csak engedéllyel végezhetnek munkát. Abban az esetben, ha a harmadik állambeli magánszemély **menedékes**, akkor a 86/2022. (III. 7.) Korm. rendelet 6. § (4) bekezdése alapján **engedély nélkül vállalhat munkát Magyarországon**. Ebben az esetben a foglalkoztatónak csak **bejelentési kötelezettsége** van legkésőbb a foglalkoztatás megkezdésének napján az illetékes kormányhivatal foglalkoztatási, munkaügyi és munkavédelmi főosztályánál, amelyet e-Papír szolgáltatás útján is tud teljesíteni.

Az Flt. 7. §-a alapján **harmadik országbeli állampolgár** – kormányrendeletben meghatározott eseteket kivéve – **összevont kérelmezési eljárás** alapján kiadott **tartózkodási engedély** vagy pedig **munkavállalási engedély** alapján **végezhet munkát**.

A Htv. 150. §-a **szerint az a magánszemély, aki családi együttélés biztosítása céljából kiadott tartózkodási engedéllyel rendelkezik (71. § - 73. §), a munkaviszony létesítésére irányuló szándékát be kell jelentse az idegenrendészeti hatóságnál.**

A Htv. 242. § (3) bekezdése alapján **a családi együttélés jogcímén kapott tartózkodási engedély mellett abban az esetben lehet munkát végezni, amennyiben összevont kérelmezési eljárás keretében történik a tartózkodási engedély kiadása.**

Tekintettel arra, hogy a szakképzési munkaszerződéssel is munkaviszony jön létre, így **szakképzési munkaszerződés alapján munkát végezni is csak az összevont engedély birtokában fog tudni.**

Ugyanakkor az R2. 15. § (1) 1-31. pontjai számos esetet felsorolnak, amikor nincs szükség engedélyre a foglalkoztatáshoz, például:

„15. § (1) A harmadik országbeli állampolgár Magyarország területén foglalkoztatásra irányuló jogviszony keretében történő foglalkoztatásához nincs szükség engedélyre:

(...) 12. a Magyarország területén működő szakiskolával, középiskolával, alapfokú művészeti iskolával, felsőoktatási intézménnyel nappali tagozatos tanulói, illetve hallgatói jogviszonyban álló személynek a jogviszony fennállása alatt történő munkavégzéséhez,

13. az oktatási intézményekben, idegen nyelven történő olyan oktatási tevékenységhez, amelyre – a köznevelésért felelős miniszter vagy a szakképzésért felelős miniszter igazolása szerint – az érintett államok illetékes miniszterei által aláírt nemzetközi oktatási program keretében kerül sor,

(...) 23. a Btátv. 71. § (5), (7) és (8) bekezdésében meghatározott harmadik országbeli családdegyesítő családi együttélés biztosítása céljából kiadott, érvényes tartózkodási engedéllyel rendelkező és legalább egy éve jogszerűen Magyarország területén tartózkodó családtagjának, feltéve, hogy a családdegyesítő engedély nélkül foglalkoztatható, valamint

24. a menekültként, oltalmazottként elismert személy családtagjának, vagy a menekültként elismert kísérő nélküli kiskorú esetén szülőjének, ennek hiányában gyámjának, feltéve, hogy a családi együttélés biztosítása céljából kiadott, érvényes tartózkodási engedéllyel rendelkezik (...)"

Ha ezek közül valamelyiknek megfelel, akkor nincs akadálya a szakképzési munkaszerződés megkötésének, de az fontos, hogy a 12. pontban szereplő oktatási intézmények egyike sem szakképző intézmény (illetve a szakképző intézménnyel összefüggésben a „nappali tagozatos” kifejezés sem értelmezhető a hatályos szakképzés-szabályozás szerint). Konkrét esetben **az Országos Idegrendészeti Főigazgatóságtól lehet állásfoglalást kérni**: valóban vonatkozik-e a konkrét esetre az engedélykérés alóli mentesítés.

V. Ukrán állampolgárokra vonatkozó speciális szabályok:

A Tbj. hatálya az 1. § (1) bekezdése alapján a Magyarországon munkát végző nem magyar állampolgárokra is kiterjed. Ezt a szabályt felülírhatja a magánszemély állampolgársága szerinti országgal fennálló nemzetközi egyezmény.

Ukrajnával csak a szociális ellátásokra vonatkozóan áll fenn egyezményünk, az 1963. évi 16. törvényerejű rendelet, mely jogszabály nem rendelkezik a biztosítási jogviszonyokról. Ebből következik, hogy **az ukrán állampolgárok magyarországi munkavégzésére a Tbj. általános szabályait kell alkalmazni**. A szakképzési munkaszerződés alapján az ukrán állampolgár a Tbj. 6. § (1) bekezdése alapján biztosítottá válik. A biztosított magánszemélyt a foglalkoztatás megkezdéséig be kell jelenteni a 'T1041-es nyomtatványon az adóhivatal felé és béréből 18,5% tb járulékot kell levonni. A biztosított jogviszonyra vonatkozó adatokat szerepeltetni kell a '08-as számú havi adó- és járulékbemutatóban a '08M-08-as lapon, a járulék alapját és a levont járulékot pedig az '08M-09-02-es lapon.

Az szja kötelezettség tekintetében az Ukrajna és Magyarország között létrejött 1999. évi XXX. törvény 15. cikke kimondja, hogy **a munkaviszonyból származó jövedelem a magánszemély állampolgárságától függetlenül ott adózatható, ahol a munkát végzik**. Ennek alapján a szakképzési munkaszerződés alapján Magyarországon végzett munka a magyar Szja tv. hatálya alá tartozik. A szakképzési munkaszerződés alapján kapott munkabér az Szja tv. 1. számú mellékletének 4.11. pontja alapján adómentes, nem keletkeztet adófizetési kötelezettséget.

A szocho fizetési kötelezettség szabályairól a Szocho tv. szabályai rendelkeznek. A szakképzési munkaszerződés alapján kapott juttatások az 5. § (1) bekezdésének e) pontja alapján nem keletkeztetnek adófizetési kötelezettséget.

Az ukrán állampolgárokra vonatkozó információkat a <https://nfsz.munka.hu/cikk/2955> oldalon lehet megtalálni. A tizenhatodik életévét betöltött menedékeskénti elismerést kérő, vagy a menedékes, vagy az Ukrajnában állandó lakóhellyel rendelkező és 2022. február 24-én vagy azt követően ***Ukrajnából érkező magyar állampolgár (a továbbiakban: Ukrajnából érkező magyar állampolgár), mint foglalkoztatásba bevonható személy szolgáltatást kérőként regisztrálhat a járási (fővárosi kerületi) hivatal foglalkoztatási osztályánál (a továbbiakban: foglalkoztatási osztály).***

Regisztrálni a foglalkoztatási osztályánál csak személyes megjelenés keretében lehet. A korlátozottan cselekvőképes kiskorú (16. életévét betöltött) törvényes képviselője vagy gyámja hozzájárulásával regisztrálhat. Regisztrálni a szálláshely, illetve a tartózkodás céljából kijelölt lakóhely szerint illetékes foglalkoztatási osztályánál lehet.

Egy 2024. június 16-án hatályba lépett rendelkezés szerint az ukrán hatóság által kiállított, veszélyhelyzet ideje alatt lejárt vagy lejárási útlevelet a veszélyhelyzet megszűnéséig érvényesnek tekintik. [125/2024. (VI. 14.) Korm. rendelet]

VI. A szakképzési munkaszerződést, munkaköri leírást, tájékoztatót szükséges-e lefordítani a munkáltatónak idegen nyelvre külföldi állampolgárságú szakmát tanuló alkalmazása esetén?

Az Szkt. 84. § (5) bekezdése szerint a szakképzési munkaszerződésre az Mt. előírásait kell alkalmazni. Az Mt. 3. §-a alapján a Magyarországon történő munkavégzésre a felek állampolgárságától függetlenül a magyar munkajog az irányadó.

Az Mt. alapelvei között mondja ki a 6. § (2) bekezdésében, hogy „A jogok gyakorlása és a kötelezettségek teljesítése során **a jóhiszeműség és a tisztesség elvének megfelelően** kell eljárni, továbbá **kölcsönösen együtt kell működni**, és nem lehet olyan magatartást tanúsítani, amely a másik fél jogát, jogos érdekét sérti.” További előírás, hogy az Mt. 6. § (4) bekezdése alapján „Az e törvény hatálya alá tartozók **kötelesek egymást minden olyan tényről, adatról, körülményről vagy ezek változásáról tájékoztatni, amely a munkaviszony létesítése, valamint az e törvényben meghatározott jogok gyakorlása és a kötelezettségek teljesítése szempontjából lényeges.**”

Az Mt. nem tartalmaz olyan rendelkezést, mely szerint a munkaviszony fennállása során kötelező lenne a magyar nyelvet használni, azt **olyan nyelven kell megtenni, amit mind két fél ért.** Abban az esetben, ha a munkaadó magyar, a munkavállaló vagy a törvényes képviselője pedig más nyelvet beszél, és a szerződés, tájékoztató magyar nyelven készül el, az Mt. 22. § (7) bekezdése alapján **az írásbeli jognyilatkozat akkor lesz érvényes, ha annak tartalmát a magyarul nem beszélő szerződő fél számára elmagyarázzák.** Ez a gyakorlatban úgy tud megtörténni, ha az egyik tanú vagy a hitelesítő a magyar nyelv mellett beszél egy olyan nyelvet is, amelyet a magyarul nem beszélő fél ért (ez lehet például az angol nyelv is), így fel tudja neki olvasni a szerződés szövegét, illetve le tudja azt fordítani, el tudja azt magyarázni idegen nyelven is. Megoldás lehet a munkaszerződés és a tájékoztatók lefordítása is, ennek **a fordításnak ugyanakkor nem szükséges hiteles fordításnak lenni**, így adott esetben pl. fordítóprogrammal is lefordítható.

Javasoljuk ugyanakkor kiemelni a munkaszerződésben, hogy **jogvita esetén a magyar nyelvű változat az irányadó**, továbbá a szerződésben vagy jognyilatkozatban **utalni kell arra a tényre, hogy a fordítás vagy az általa jól ismert nyelven történő ismertetés a szerződőnek, illetve törvényes képviselőjének valóban megtörtént.**

VII. Milyen adatokra van szükség a szakképzési munkaszerződés megkötéséhez, bejelentéséhez?

Az Mt. a munkaszerződés kötelező tartalmi elemei között nem sorolja fel, hogy a munkavállaló részéről milyen személyes adatokat kell kötelezően szerepeltetni a szerződésben. A munkajogi előírásokon túl azonban figyelembe kell venni az adótörvények előírásait is. A szakképzési munkaszerződés megkötésével biztosított jogviszony keletkezik, amelyet a munkáltatónak a NAV felé jelentenie kell a 'T1041-es nyomtatványon. A biztosított bejelentésben az Art. 1. számú melléklet 3. pontja alapján a munkáltató bejelenti az általa foglalkoztatott biztosított **családi és utónevét, adóazonosító jelét, születési idejét, biztosítási jogviszonyának kezdetét, kódját, megszűnését, a biztosítás szünetelésének időtartamát, a heti munkaidejét, a FEOR-számát, a TAJ számát.**

Ha a biztosított **nem rendelkezik adóazonosító jellel**, a születési családi és utónevét, születési helyét, anyja születési családi és utónevét és a biztosított állampolgárságát is kötelező bejelenteni. Az adóazonosító jelet a NAV-nál a 'T34-es számú formanyomtatvány benyújtásával igényelheti meg vagy a magánszemély személyesen, vagy a munkáltató elektronikus úton.

A külföldi társadalombiztosítási szerv igazolásának hiányában a szakmát tanuló a magyarországi munkavégzés alapján a magyar társadalombiztosítás hatálya alá tartozik. Ebben az esetben Magyarországon **TAJ számot kell igényelni** részére. A biztosítottat be kell jelenteni a 'T1041-es nyomtatványon, illetve szerepeltetni kell a '08-as bevallás M08-as lapján is. Ha a foglalkoztatás megkezdéséig nem kerül sor TAJ szám kiadására, a biztosított bejelentés teljesíthető érvénytelen TAJ számmal is (pl. csupa 0-val kitöltve), majd a TAJ szám kiadásakor a bejelentés újra megtehető.

VIII. Ha a szakmát tanuló nem rendelkezik TAJ számmal, akkor hogy tudja a duális képzőhely a NAV '08-as járulékbavallás nyomtatványát kitölteni, és az adókedvezményt visszaigényelni?

A szakképzési munkaszerződés alapján a magánszemély biztosítottnak minősül. A biztosított magánszemélyt a munkáltatónak **a foglalkoztatás megkezdéséig be kell jelentenie a 'T1041-es nyomtatványon.** Ennek a nyomtatványnak kötelező tartalmi eleme a magánszemély TAJ száma. **A TAJ számot vagy a magánszemély kérheti meg személyesen, vagy a munkáltató intézheti e-Papíron.** Abban az esetben, ha a szakképzési munkaszerződés alapján történő foglalkoztatás megkezdéséig nem kapja meg a magánszemély a TAJ számot, **a 'T1041-es nyomtatvány benyújtható TAJ szám nélkül is. Így a nyomtatvány hibás lesz, de a bejelentés megvalósul.** A TAJ szám megképzését követően a bejelentő nyomtatványt újra be kell küldeni a helyes TAJ számmal.

A '08-as adó- és járulékbavallásban annak '08M-es lapján a szakképzési munkaszerződés alapján létrejött jogviszony adatait minden hónapban szerepeltetni kell. Addig, amíg a magánszemély nem rendelkezik TAJ számmal, a '08M-es lap borítólapjának C) rovatában jelölni kell, hogy a magánszemély még nem rendelkezik TAJ számmal, de az igénylése folyamatban van. **A TAJ szám megképzését követően a bevallást helyesbítésként újra be kell küldeni,** ahol a '08M lapon az összes adatot meg kell ismételni a helyes TAJ szám kitöltésével. A szakképzési munkaszerződéssel foglalkoztatott magánszemély után a szakirányú oktatás

után a Szocho tv. 17/A. §-a alapján járó **adókedvezmény minden hónapban elszámolható függetlenül attól, hogy rendelkezik-e már TAJ számmal.** Ez az adókedvezmény a '08-as bevallás '08A-01-02 lapjának 32. sorában szerepeltetendő.

1. példa: Kettős állampolgár tanuló szakképzési munkaszerződése TAJ szám nélkül

Kérdés: Technikum 13. évfolyamos, 19 éves tanulója kettős állampolgár (szerb és magyar), állandó lakcíme Szerbiában van, tartózkodási helye magyarországi cím.

Elmondása szerint a magyar TB felvette a kapcsolatot a kinti társadalombiztosítóval, kérte a tanuló adatait, amely kérést indoklás nélkül elutasítottak. Hamarosan menne a tanuló szakképzési munkaszerződéssel duális képzőhelyre. Mi a megoldás? Köthet-e szakképzési munkaszerződést?

Válasz: A szerb-magyar kettős állampolgárságú személy magyarországi munkavállalásához a Htv. alapján külön engedélyre nincs szükség. Ebből következően nincs olyan jogszabályi előírás, ami megtiltaná azt, hogy a magyar duális képzőhely szakképzési munkaszerződést kössön a kettős állampolgárságú magánszeméllyel. A szakképzési munkaszerződés alapján Magyarországon munkát végző magánszemély a Tbj. 6. § (1) bekezdése alapján biztosítottá válik. A biztosítottnak rendelkeznie kell Magyarországon TAJ számmal, melyet a magyar egészségbiztosítási szerv ad ki részére. A Tbj. 3. § előírása alapján, amennyiben nemzetközi egyezmény hatálya alá tartozik a magánszemély, akkor annak az előírásai felülírhatják a magyar Tbj. szabályait.

Magyarország és a Szerb Köztársaság között fennálló szociális biztonsági egyezmény (2013. évi CCXXXIV. törvény) 7. cikke rendelkezik a biztosítási kötelezettség alakulásáról. Ezen szabályozás alapján az alábbi esetek fordulhatnak elő:

- Fő szabályként a biztosítási kötelezettség abban az országban áll fenn, melynek területén a magánszemély a tevékenységet végzi.
- Amennyiben a magánszemély egyidejűleg mindkét államban végez munkát munkaviszony vagy önálló tevékenység keretében, a biztosítottság abban az országban áll fenn, melynek területén a lakóhelye van.
- Ha a magánszemély az egyik országban munkaviszonyban, a másikban pedig önálló tevékenység keretében végzi a munkát, a biztosítottság abban az államban áll fenn, ahol munkaviszonyban áll.

A fenti szabályozás alapján **a szakképzési munkaszerződés alapján a magánszemély abban az esetben válik Magyarországon biztosítottá, amennyiben Szerbiában nem rendelkezik munkaszerződéssel.**

A tanuló biztosítottsága az alábbi módon alakulhat:

- Amennyiben a szerb-magyar állampolgár Szerbiában munkaviszonnyal rendelkezik, akkor a szakképzési munkaszerződése alapján nem terjed ki rá a magyar biztosítás, így TAJ szám kiváltására nincs szükség és nem kell levonni a díjazásából a 18,5%-os mértékű tb járulékot. A szerb munkaviszonyról szóló igazolást a szerb társadalombiztosítási szerv adja ki. Arra vonatkozóan, hogy Szerbiában a Magyarországon szerzett munkabér keletkeztet-e járulék fizetési kötelezettséget, a szerb jogszabályok előírásának ismeretére van szükség.

- Amennyiben a tanuló Szerbiában nem rendelkezik munkaviszonnyal, akkor a szakképzési munkaszerződés alapján Magyarországon biztosítási jogviszonya keletkezik. A szerb társadalombiztosítási szerv igazolásának hiányában a szerb tanuló a magyarországi munkavégzés alapján a magyar társadalombiztosítás hatálya alá tartozik. Ebben az esetben Magyarországon TAJ számot kell igényelni részére. A biztosítottat be kell jelenteni a T1041-es nyomtatványon, illetve szerepeltetni kell a '08-as bevallás M08-as lapján is. **Ha a foglalkoztatás megkezdéséig nem kerül sor TAJ szám kiadására, a biztosított bejelentés teljesíthető érvénytelen TAJ számmal is (pl. csupa 0-val kitöltve), majd a TAJ szám kiadásakor a bejelentés újra megtehető.**

2. példa: Európai uniós országban dolgozó, magyar állampolgárságú szakmát tanuló foglalkoztatása szakképzési munkaszerződéssel

Kérdés: Felnőtt szakács tanuló letette az ágazati alapvizsgáját, szeretne szakképzési munkaszerződést kötni a szakirányú oktatásra. A felnőtt magyar állampolgár, itt is él, de a munkahelye Ausztriában van (adózása, járulékfizetése ott valósul meg). Az iskola és a képzőhely is azt az információt adta, hogy ebben az esetben többes jogviszonyban nem köthet szakképzési munkaszerződést, mert külföldön fizet TB járulékot.

Válasz: Az Szkt. nem tartalmaz olyan előírást, hogy a szakképzési munkaszerződés mellett nem állhat fenn külföldi munkáltatóval jogviszony, így a kérdésben szereplő magánszemély, aki Ausztriában dolgozik, **köthet magyar munkáltatóval is szakképzési munkaszerződést.**

A Tbj. 6. § (1) bekezdésének a) pontja alapján a Magyarországon szakképzési munkaszerződéssel foglalkoztatott magánszemély munkaviszonyban állónak minősül, ezáltal biztosított. A biztosított magánszemély díjából (munkabéréből) 18,5% társadalombiztosítási járulékot kell levonni. A Tbj. 3. §-a rendelkezik arról, hogy a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról és annak végrehajtásáról szóló uniós rendeletek hatálya alá tartozó személyre a Tbj. előírásai helyett az uniós rendelet szabályait kell alkalmazni.

Az uniós koordinációs rendelet (az Európai Parlament és a Tanács 883/2004/EK rendelete (2004. április 29.)) egyik alapelve az egy tagállam joghatósága alá tartozás elve, amely azt jelenti, hogy **egy személy egyidejűleg csak egy szociális biztonsági rendszer hatálya alá tartozhat.** Abban az esetben, ha a magánszemély egyidejűleg két tagállamban is munkaviszonyban áll, a lakóhely, a díjazás, illetve a munkaidő dönti el, hogy melyik tagállam hatálya alá tartozónak kell a magánszemélyt tekinteni.

Ha a magánszemély lakóhelye Magyarországon van, de a Magyarországon megkötött szakképzési munkaszerződése alapján **a magyarországi munkavégzés munkaideje, illetve díjazása nem éri el a magyar és osztrák munkaviszony együttes munkaidejének, illetve díjazásának a 25%-át, akkor az osztrák biztosítási rendszer hatálya alá tartozik.**

Az ausztriai biztosítási rendszer alá tartozásról a magánszemélynek az osztrák egészségbiztosítási szervtől egy ún. „A1”-es igazolást kell kérnie. Az igazolás alapján a magyar duális képzőhely nem jelenti be biztosítottként a képzésben résztvevőt a T1041-es nyomtatványon az Adóhivatal felé, illetve nem kell a bérből 18,5 % tb járulékot vonnia.

Ugyanakkor a **Magyarországon szerzett jövedelemre kiterjed az osztrák járulékfizetési kötelezettség, melyet a magyar duális képzőhelynek kell teljesítenie Ausztriában.** Ez azt jelenti, hogy a magyar munkáltatónak Ausztriában be kell jelentkeznie adóalanyként és ott rendszeresen adóbevallást kell teljesítenie. Az ausztriai bejelentkezéssel és bevallási kötelezettséggel tehát többlet adminisztrációs teher hárul ez esetben a magyar munkáltatóra (duális képzőhelyre).